

SETEMBRE 1996 - ANY XIV - PREU 250 PTS - NÚM 55

Llum d'Oli

P O R R E R E S

ORLANS
FONDING

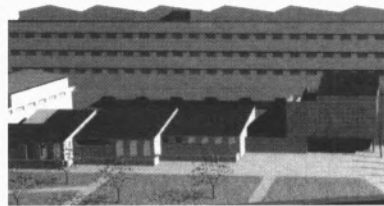

Activitats de l'agrupació4

Informació local11

Opinió23

Notes Històriques7

Cultura popular20

Esports26

El nostre patrimoni8

El món del vi22

I a més...27

BAR CA SA VIUDA

Especialitats:
"Callos", frit i llengua

C/. d'en Veiet, 1 - Tel. 64 70 57 - PORRERES

BAR

Ca'n guillem

Llum d'Oli

SETEMBRE 1996 - Nº 55
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer Almoina, 67-1r.
Tel/Fax 64 71 86

Coordina:

Joana Mora i Cerdà

Consell de Redacció:

Gaspar Barceló i Barceló
Bernat Bauçà i Garau
Jaume Cerdà i Tomàs
Vicenç Mari i Sastre
Ferran Ribas i del Blanco
Bartomeu Servera i Sitjar

Col.laboradors/es:

Aires de Monti-sion
Julià Barceló Auli
Maria Barceló i Crespi
Grup d'Esplai
Francesc Grimalt
Antoni Gornals "Pubil"
Joan Matas
Maria Roig
Toni Servera "Zeppe"
Joan Sorell Adrover
Damià Vidal

Fotografia

Foto Vidal
Vicenç Mari i Sastre

Portada

Clastra de Monti-sion

Imprimeix

Planogràfica Balear, S.L.
Tel. 60 48 32

Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors

Les lletres catalanes estan de dol

Sembla que els últims temps no siguin gens favorables a les lletres catalanes. Hom pot arribar a pensar que els ha caigut una mena de maledicció o que els déus, empesos per forces ocultes o per manipulacions de poders polítics i controladors hagin decidit segrestar els pocs personatges (tal volta dels darrers) que encara escrivien amb un esperit de lluita i amb una certa dignitat i no empesos per motius únicament comercials o de promoció. Deu ser que aquest poder que ens oprimeix diàriament té por que encara que salvin una cultura i una llengua tan malmeses al llarg de la història?

La recent desaparició de Miquel Àngel Riera, Josep Maria Palau i Camps i Damià Huguet, i la no massa llunyana de Josep Maria Llompart, Francesc de Borja i Moll, i Guillem d'Efak, ens fa pensar que ja queden pocs escriptors que escriguin moguts per la lluita o que escriguin obres que puguin arribar a ser clàssiques. Hom té la impressió que, avui dia, els escriptors tenen per objectiu escriure per presentar-se a premis o per publicar moltes obres, encara que no siguin de gaire transcendència. Si un s'imagina el lloc d'inspiració d'aquests escriptors "moderns", no pot deixar d'imaginar-se una mena de fàbrica de lletres on impera més la quantitat que la qualitat i d'on surten molts de llibres, però pocs grans llibres; és possible que només escriguin per als premis o per les subvencions i que els preocupi més controlar quants n'hi ha i què en poden treure que escriure per despertar la societat de l'engany en què viu. I així i tot això ho denunciava Blai Bonet, a una entrevista recent al Diari de Balears.

Però, tot i això, des de la nostra redacció només poden recordar aquests que ens han deixat i recormar-ne la seva lectura. Sens dubte, llegir-los i donar-los a conèixer és el millor homenatge que els podem fer.

SOPAR 25è ANIVERSARI

El passat dia 29 de juny celebrarem a la Clastra de Monti-sion el sopar per commemorar el 25è ANIVERSARI de la nostra entitat així com la Cloenda del IV CICLE DE LLIÇONS.

Els socis/es segurament ja estaven assabentats que enguany l'Agrupació complia 25 anys. Des de l'any que va ser fundada (1971) per el senyor **Joan Verger i Garau** fins ara han passat molts d'anys! i per tant són moltes les coses i esdeveniments (polítics-socials) que han succeït al llarg d'aquest quart de segle. L'AC, entitat que ha tengut sempre com un dels seus objectius fonamentals el coneixement, l'estudi i la difusió dels aspectes culturals, no ha deixat de fer feina per el poble, uns anys més i altres menys, però sense aturar el motor. Com molt bé va dir el Batlle el dia del sopar "...si l'Agrupació no hagués estat fundada a l'any 1971, l'haguéssim hagut de crear...".

Entre els assistents al sopar, unes setanta persones, s'hi trobaven tots els conferencians que enguany feren possible la realització del IV cicle de lliçons i els cinc presidents que durant aquests anys han presidit l'entitat: Joan Gornals Cerdà, Joan Sorell Juan, Joan Barceló i Bauçà i Jaume Gil Cuenca. El primer president i fundador Joan Verger i Garau excusà la seva assistència i envià una carta d'adhesió a l'acte la qual fou llegida al transcurs del sopar. Hem trobat oportú reproduir dita carta:

De Joan Verger a Joana Mora, Presidenta de l'Agrupació Cultural de Porreres.

T'agrairia que llegissis la següent comunicació al Sopar-Festa que celebrareu el dia 29 de juny a la Clastra de Monti-Sion.

Em sap moltíssim de greu no poder assistir a aquest sopar-festa, que amb motiu del 25è aniversari de la nostra Entitat estau celebrant a Monti-Sion, al qual vaig ésser convidat amablement per la seva Presidenta na Joana Mora, però encara

no he pogut recobrar la visió suficient, ja que vaig haver de sofrir una operació als ulls fa algunes setmanes.

El camí recorregut per tot aquest país des de la fundació de l'Agrupació Cultural, per causa dels esdeveniments polítics i socials, és certament més llarg que el que normalment es podia esperar, contemplant des de l'any 1971, quan a la recuperació de la nostra llengua, cultura i personalitat pròpia del poble de les Illes Balears. Però, com sabem tots, estam molt lluny de la meta de la seva deguda realització. Són encara molts els obstacles i perills, per tant per la nostra part hem de continuar tots fent el camí que va començar realment a fer molt modestament la nostra Agrupació ara fa vint-i-cinc anys, juntament amb d'altres entitats més o menys veteranes, i l'hem de prosseguir ben decidits, sense presses, però sense pauses.

M'hagués agradat molt poder saludar personalment a tots els amics i altres persones reunides aquesta nit mallorquina, gaudint d'aquesta festa, però ja que no puc vos envii

Entrega d'una placa commemorativa per part de l'Ajuntament.

Menció honorífica als socis més antics.

Menció als antics presidents.

una abraçada ben cordial a tots i a cadascun de vosaltres.

Joan Verger i Garau

Barcelona, 25 de juny de 1996.

La Junta Directiva feu entrega d'una recordança a tots els conferenciants. Reberen una menció honorífica els presidents i els tres socis més antics que avui encara segueixen fidels a l'entitat.

El batlle, Josep Roig, en nom de l'Ajuntament de Porreres entregà a la Presidenta de l'Agrupació una placa de plata.

La vetllada va ser animada amb l'excel·lent música del jove compositor i músic porrerenc Joan Martorell i pel dos guitarristes santanyiners components del grup de rock *Murder in the Barn*.

Volem agrair a tots els socis i amics, així com als companys de l'OCB d'Algaida la seva companyia en un dia tan assenyalat i especialment a na Catalina Martorell d'Algaida, autora del disseny de la invitació.

Distinció als participants al IV Cicle de Lliçons.

Exposició. 25 Anys d'agrupació a Porreres.

El local social de l'Agrupació acollí, durant les passades Festes de Sant Roc, una mostra de cartells, fotografies, documents... d'activitats que ha duit a terme l'entitat al llarg d'aquest quart de segle.

A l'hora de muntar l'exposició tinguérem problemes degut a la manca d'espai per la quantitat de material recollit. La manca de fotografies dels primers anys i el fet de que molts de cartells no duguessin l'any en que es va realitzar l'activitat ens va resultar problemàtic per fer la classificació i datació.

La mostra quedà distribuïda per seccions que funcionen o han funcionat dins l'entitat: excursionisme, escacs, teatre-concerts-cinema, exposicions, festes-sopars, Setmana Cultural-Santa Catalina, Viatges, Lliçons-conferències-taules rodones, secció de pintura i arts plàstiques, edicions de llibres- revista *Llum d'Oli*, dossier de premsa. Tot acompanyat de fotografies.

Ens hagués agradat poder fer l'exposició a un local més cèntric i més gran però resulta que l'Ajuntament té manca de locals i ens vàrem haver de conformar amb el nostre. Esperem que per Sant Roc de 1997 ja estiguin acondicionats els edificis que avui estan en obres.

Exposició 25 Anys al local Social.

OCTUBRE

Dia 25.- Taula Rodona. (Tema pendent de confirmació).

Dia 27.- Dia de **Sa Fira**. Estant/paradeta.

Passada de diapositives del GEP.

NOVEMBRE

Dies 1, 2 i 3 .- Viatge d'interès arqueològic a l'Illa de Menorca. (S'anirà informant)

Dia 10 .- I Recorregut urbanístic i monumental per la vila, visitant alguns dels nostres monuments. (Es concreterà més endavant).

Dia 17 .- II Recorregut urbanístic.

Dia 23 .- Conferència a càrrec de Cosme Aguiló sobre **Bolets, Llengua i Cultura**.

Sopar de Tardor.

A més d'altres activitats no previstes a llarg termini que s'aniran anunciant mitjançant cartells o per l'emissora de Porreres-Ràdio.

XXII TRAVESSA DEL TORRENT DE PAREIS

El passat dia 1 de setembre i coincidint amb el primer diumenge del mes, com ja és costum, l'Agrupació va organitzar la travessa del Torrent, una de les excursions més emblemàtiques.

Les cinquanta persones que feren la travessa hagueren de nedar unes quantes vegades per poder travessar els gorgs, que degut a l'aigua caiguda els dies anteriors, estaven plens.

Aquesta vegada es va decidir no anar a dinar a Cala Tuent ja que durant el recorregut en Toni Servera *Verdero*, va patir un petit accident i va haver de ser acompanyat al PAC d'Inca. La dinada es va fer a

Lluc. Hem de dir que els germans *Verderos* són sempre d'una gran ajuda a l'hora de donar una mà. Esperem que es recuperi aviat.

PROPERES ACTIVITATS

Després de les vacances d'estiu i per no perdre el costum, ja ens hem posat a enllestir la programació de tardor.

De Sa Fira a Santa Catalina com ja ve essent habitual anomenar a aquest període d'activitats corresponent als mesos d'octubre i novembre englobarà les següents activitats que s'aniran confirmant oportunament.

BAR-RESTAURANT ES CENTRO

NOCES - COMUNIONS - BATEIJOS - MENUS DIARIS
ELS DISSABTES BALL DE SALÓ

Av. Bisbe Campins, Tel. 16 83 05 - PORRERES

VI DE PORRERES A LLORET AL SEGLE XVIII

Damià Vidal

Concretament, a l'encapçalament de l'albarà, diu:

Aquí aparexera el vi que sen aportaran de la mi taverna per conte del Convent de Llorito als 15 Maig de 1783.

En particular, la primera entrega fou a un tal Joan Gelabert, el 15 de maig, per un preu total de 2 lliures i 8 sous; la segona fou recollida per son pare, una setmana després, el 22 de maig, pel mateix import, així com les quatre següents. A partir de la setena, des del 6 de juliol, foren recollides per un tal Pere Josep Hisbert.

El preu canvià, a la baixa, a partir del 3 d'agost, passant a 1 lliura i 2 sous el quartí (2 sous de rebaixa). L'última entrega que apareix al document és del 28 de setembre. En total foren 17 viatges, totalitzant 36 quartins de vi. Tenint en compte que, pel vi, un quartí correspon a 20,28 litres², serien equivalents a uns 730 litres. El preu total fou de 46 lliures i 4 sous, en el que s'incloueren 4 lliures i 8 sous de les que no hi consta a quina partida corresponien (probablement, però, serien per una entrega addicional de 4 quartins).

Pel que fa al pagament, es feu a credit. Apareix només una entrega de 25 lliures, a finals de setembre, quan ja se n'havien portat 34 quartins, equivalents a un deute de 44

lliures i 2 sous:

*Dia 22 de Setembra de 1783 a rebut el teverner de Dn Francesch Danus vint y sinch lliuras del vi.
Dich25 £*

A més hi ha una anotació al marge per mig quartí d'aiguarent (volum equivalent en aquest cas a 13, 12 litres ja que el quartí de vi i el d'aiguarent son capacitats desiguals), malgrat no figura contabilitzat al preu total:

A Gabriel de Llorito de Jaume mitx Querti Aygordent val ... 3 £

En sumari, observem com l'aprovisionament que feia el convent en cada viatge setmanal era d'uns 40 litres i mig. Vejem, també, com l'aiguarent anava molt més car (6 lliures el quartí, enfront d'aproximadament 1 lliura i 4 sous el quartí de vi), el que vol dir gairebé el quàdruple si consideram que els volums són diferents, que el vi que concretament fou objecte de transacció.

¹ADB 1175.

²De Casanova i Todolí, U.; López Bonet, J. F., *Diccionari de Termes Històrics del Regne de Mallorca (s. XIII- XVIII)*, Institut d'Estudis Balearics, Palma, 1986.

L'exportació de vi de Porreres a alguns pobles de Mallorca en el passat és un fet gens sorprenent. No obstant això, pel seu caire de curiositat —i també pel que fa a constatar els preus d'aleshores—, volem fer esment aquí d'una prova documental que ens mostra com un convent de Lloret es proveïa de vi de Porreres a la segona meitat del segle XVIII.

Efectivament, en un albarà¹ de l'any 1783 de l'arxiu de Ca'n Danús, es relacionen diverses entregues de vi, efectuades durant els mesos de maig a setembre de dit any. Cadascuna d'elles fou d'un volum de dos quartins, excepte una que fou de quatre quartins. Observem també com la periodicitat entre elles és força regular, aproximadament d'una setmana.

Sobre el carrer d'en Bononat

Maria Barceló i Crespi

En un llibre de *Talla* de l'utensili conservat a l'Arxiu del

Regne de Mallorca¹, i en altres, corresponent a l'any 1824 s'esmenta el carrer d'en Bononat. Bononat és un nom de persona. El

P. Gaspar Munar² indica que en el llenguatge col·loquial aquest nom es convertiria en Boronat i Borronat.

Aquest carrer actualment correspon al del General Barceló, tot fent al·lusió a don Antoni Barceló i Pont de la Terra, conegut com a capità Barceló, personatge mallorquí del segle XVIII.

El més trist és comprovar com els topònims urbans han patit deformacions que de vegades arriben a l'absurd gairebé kafkià. Aquest carrer n'és un cas. Quan a la segona meitat del segle passat sorgiren disposicions per canviar els noms dels carrers al castellà, Boronat o Borronat es va traduir per Borrón i així es va mantenir durant un bon grapat d'anys. Encara avui es pot observar l'antiga placa col·locada a la cantonada que dona al carrer

d'en Cerdà. Això és mostra de que els noms han d'esser populars i arrelats a la realitat del poble i escrits en la llengua pròpia del poble. Borrón no ho és, no vol dir res. Les traduccions en aquest aspecte, sovint són absurdes, ridícules.

De vegades m'he demanat perquè Bononat?. M'atrevesc a llançar una hipòtesi. Al menys durant el segle XV a la vila de Porreres hi havia el

forn reial anomenat d'en Bononat³. A la majoria de les viles hi havia un o més forns reials, on acudien els qui no disposaven de forn propi, i que el Reial Patrimoni llogava tot i que havia de cuidar del seu manteniment com eren el forn de Bernat Albert a Manacor o el d'en Bononat a la nostra vila. D'aquest forn sabem, per exemple, per una referència de missions d'obres continguda en un llibre de *Dades* del Reial Patrimoni, que el dia 9 de febrer de 1451 es pagaven a Bernat Soler, que aleshores regia el forn, la quantitat de 17 sous i 2 diners per les despeses que havia bestret *en adobar la caxissada del dit forn*

que s'havien gastat en compra de teules i transport, claus, jornals del mestre i la seva provisió, així com altres coses necessàries a la dita

obra⁴.

Tenint en compte que és un nom poc usual dins l'antroponímia mallorquina, tal vegada per això es recordava més i es va mantenir llarg temps. Estaria el forn d'en Bononat en el que després seria el carrer d'en Bononat?. De moment, queda l'interrogant.

¹A.R.M., C-2.324.

²Extreu les dades d'un llibre de *Veïndari*, també de l'any 1824.

MUNAR OLIVER, Gaspar: *Història de Porreres*, vol. II, 1979, p. 305.

³A principis del segle XV està documentat un altre forn reial conegut com el d'en Nebot.

⁴A.R.M., R.P. 3.539, f. 48v.

Algunes notes històriques sobre la toponímia dels nostres carrers

Bartomeu Servera i Sitjar

Una de les actuacions previstes al nostre municipi com a poble pilot de Normalització Lingüística és la completa normalització al català de tots els noms de carrers, tasca ja iniciada fa quinze anys i que no tingué continuació fins a l'actualitat. Hem de creure que aquesta tasca hauria de suposar la recuperació dels noms tradicionals i que encara avui en dia són ben usuals, abans que en el futur es comenci a identificar una via pública amb una denominació que no li és pròpia i/o que no té una trajectòria històrica; aquest, per exemple, seria el cas de carrers amb noms tan allunyats de la nostra realitat com el Cid o Gran Capitàn.

A continuació exposam una sèrie de dades documentals dels tres-cents darrers anys que esmenten la toponímia d'algun dels carrers del nostre casc urbà, amb els seus canvis. Es pot veure que no és fins a la segona meitat del segle XIX quan comença una castellanització sistemàtica de la denominació dels carrers a nivell documental, a partir d'una ordre del Govern de l'any 1862 que manava que es fes una retolació dels carrers de tots els pobles en castellà (restes d'aquesta disposició tal vegada siguin les rajoles antigues que encara es conserven a algunes de les vies públiques).

CARRER DEL REVEREND AGUSTÍ FONT, PREVERE.

1693: travessa de l'Hospital (devora l'actual capella de l'Hospitalet).
1715: cantó de na Reia.
1822: carrer de na Reia.
1873: calle Reja.
1894: calle de la Reja.
A mitjans del nostre segle se'l batejà amb el nom actual, fent honor al capellà que l'any 1850 fundà l'Hospital de la nostra vila, situat en el mateix carrer.

CARRER COSTA I LLOBERA

1710: carrer d'en Coxec.
1822: carrer d'en Coxec.
1873: calle del Cojo.
1894: calle del Cojo.
Segons Gaspar Munar, *Coxec* era el malnom de la família Pellicer en el segle XVII.
S'ha de dir que aquest carrer s'ha denominat popularment **carrer Tort** degut a la seva forma.

CARRER DE FRA BONAVENTURA SITJAR

1710: carrer de mosson Sitjar.
1822: travessa d'en Sitjar.
1873: calle Sitjar.
1894: calle de Sitjar.

CARRER DE FRA JUNÍPER SERRA

1710: carrer de mosson Lliteres / carrer de la posada dels franciscans.
1822: travessa de l'Apotecari.
1873: calle Escuela.

1894: calle de las Escuelas.
CARRER DEL GENERAL BARCELÓ

1822: carrer d'en Baronat.
1824: carrer de Bononat (aquest popularment es convertí en *Boronat* i en *Borronat*).
1873: calle Borrón.
1894: calle de Borrón.

CARRER DE JAUME MULET

1822: carrer del Garrover.
1873: calle Algarrobo.
1894: calle del Algarrobo.
En aquest carrer s'hi troba la posada de s'Alqueria Blanca, que fou propietat durant més de tres-cents anys de la família Mulet. Aquest fet motivà que l'Ajuntament l'any 1943 decidís batejar-lo amb el nom de Jaume Mulet i Escarrer, fundador de la Filharmònica Porrerenca.

CARRER DEL RECTOR LLOMPART

1710: carrer de la Teulera.
1822: carrer de la Teulera.
1873: calle de la Teja.
1894: calle de la Teja.
Durant el franquisme portà el nom de *calle del General Mola*.
El seu nom actual fa referència a Gaspar Llompart, rector de Porreres durant bona part del segle XVII, que fou el principal impulsor de la construcció de la nova església parroquial a partir de l'any 1666.

CARRER DE RAMÓN Y CAJAL

1722: carrer del Pont Gros.
1822: carrer del Pont Gros.
1873: calle Puente.
1894: calle del Puente.
La seva forma popular és la de carrer del Pont.

CARRER DE JOSEP MARIA QUADRADO

1894: calle de las Fábricas.
La seva forma popular és la de **carrer de les Fàbriques**, edificis aquests que encara es poden veure al dit carrer.

CARRER DE RAMON LLULL

1710: carrer d'en Magre.
1822: carrer de'n Magre.
1873: calle de Flaco.
1894: calle de Ramón Lull.
Magre fa referència al malnom que duia la família Bover durant el segle XVII i que era propietària d'una casa en aquest carrer (Gaspar Munar, 1979).

CARRER DE FELIU

1822: carrer d'en Feliu.
1824: carrer d'en Feliu.
1894: calle de Feliu.

PLAÇA ANTONI MAURA

1822: la placeta d'en Lluc.
1894: plaza de Lucas.
En aquest cas el topònim també fa referència a un malnom, els Julià de can Lluc, àlies que ja detectam en el segle XVII. Cal dir que una branca de la família avui en dia encara resideix a aquesta plaça.

CARRER DE LA SANTA CREU

1693: carrer del Pou d'Amunt.
1822: carrer del Pou d'Amunt.

1873: calle Palma.
1894: calle de Palma.

CARRER DE NUNYO SANÇ

1768: carrer de la posada de Son Sañç.
1871: calle de los Santos.
1894: calle Santos.

CARRER DE LA CARITAT

1693: carrer d'en Betsarent.
1720: carrer d'en Betzarrut.
1822: carrer d'en Batzarrut.
1871: calle Caridad.
1894: calle Caridad.

CARRER DE LES PORTASSES

1722: carrer de les Puces.

CARRER DELS MAGOS

1894: calle Magos.
En aquest cas, el nom del carrer sorgiria de la pluralització del mal-

nom *Mago*. És a dir, la forma correcta de denominar-lo seria la de **carrer dels Magos**.

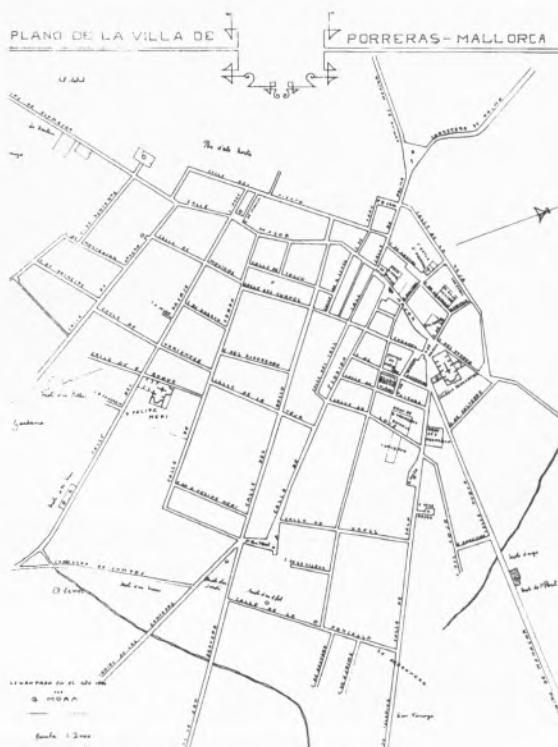
CARRER DE LA DAMA o POU DE LA DAMA

1894: calle de la Dama.

CARRER DE SANT ROC

1824: travessa d'en Collera.
1873: calle Roque.
1894: calle de San Roque.

Tota la zona que actualment conformen els carrer de **SANT JAUME**, **BESTARD**, **CID** i **GOYA**, formaven el 1822 una part denominada genèricament com a **CARRER DE LA DRAGONERA**. En el mapa de la vila de Porreres aixecat el 1894 per G. Mora, encara s'esmenta a **LA DRAGONERA** com a zona final del carrer d'en Sala, emperò ja s'havien urbanitzats els carrers de **BESTARD** i de **SAN JAIME**.

25 Anys de l'agrupació

1981

Asemblea: A l'Assemblea Extraordinària de socis celebrada dia 9 de gener, el soci Miquel Ferrà informà que els tres regidors socialistes faran una donació de 25.000 pessetes del sou que cobren com a regidors a l'Agrupació. Aquests doblers es destinaren a comprar un arxivador, una estufa i un ventilador.

Llum d'Oli: L'equip redactor de la revista està format per:

.Macià Lladó
.Joan Barceló Bauçà
.Climent Picornell
.Joan Barceló
.Maria Miró
.Bàrbara Picornell
.Rafel Nicolau
.Joana Mora

Teatre: L'obra d'Alexandre Ballesster "Siau Benvinguts" fou representada pel grup *Pàssara* de l'Agrupació Cultural els dies 8,9 i 10 de maig.

Quotes: Es pugen les quotes a 1000 pessetes.

Edicions: L'Agrupació edita el llibre "Resposta" (Recull de poemes de la mostra de poesia sobre el Decret de Nova Planta. Hi participaren poetes del Principat, de València i de Mallorca).

Nova Junta: La dimissió de Francesca Nicolau per motius laborals se cobreix la seva vacant per Cli-

ment Picornell que va ser elegit per assemblea general de socis del dia 30 de desembre. També en motiu de la dimissió de Joan Sorell com a president es va procedir a remodelar la Junta Directiva quedant de la següent manera:

President- Joan Barceló i Bauçà
Vicepresident-Macià Lladó
Secretari-Catalina Oliver
Tresorer-Joan Sorell i Juan
Vocals-Antoni Palerm, Joana Mora, Climent Picornell

Aniversari: L'Agrupació compleix 10 anys!

Festa: Festa de Carnaval. Coca i vi per a tots els disfressats. Actuació del grup porrerenc "SHARK" al pati de l'església.

Partit de futbol: Dia 15 de març es celebrà un partit de futbol entre els socis casats i fadrins. Va arbitrar el partit el qui aleshores era batle del poble els Sr. Francesc Sastre. La victòria fou dels casats.

Llum d'Oli: En el mes de juny el Llum d'Oli deixa de ser només el butlletí informatiu de l'Agrupació per passar a ser un butlletí informatiu local editat i finançat per l'entitat, els subscriptors i per la publicitat. Periocitat mensual.

Adhesions: L'Agrupació s'ha adherit al Manifest en defensa de la Llengua Catalana que feu públic l'OCB.

1982

Nova Junta:

President-Joan Barceló i Bauçà.
Vicepresident-Macià Lladó.
Secretaria-Tresoreria-Joana Mates i Gregori Barceló Llaneras.

Vocals-Joana Mora, Pep Marí, Climent Picornell.

Exposició: Jaume Falconer exposà les seves obres a *La Caixa*. Acte organitzat per l'Agrupació.

Llum d'Oli: Comença a sortir al carrer amb una periclitat de dos mesos degut a problemes financers.

-Es venen a les botigues 100 exemplars del Llum d'Oli.

-Es pot comprar el Llum d'Oli fins i tot a Ciutat a la llibreria Quart Creixent.

Adhesions: L'Assemblea General de socis de l'AC de Porreres reunida el dia 22 de gener de 1982 prengué l'acord per total unanimitat dels socis assistents d'adherir-se als actes d'homenatge al Sr. *Francesc de B. Moll*, reconeixent la seva tasca duita a terme en la lluita per la nostra llengua i la nostra cultura.

- L'AC s'adhereix a l'homenatge a *Josep Mª Llompart* amb motiu de la concessió del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes

Prensa Forana: Joan Barceló i Bauçà, president de l'AC fou elegit membre de la Junta Directiva de l'Associació de Premsa Forana.

Escacs: La nostra destacada jugadora Rosa Bauçà Cerdà aconseguí la victòria final al campionat de Mallorca femení que es jugà al local social, proclamant-se campiona mallorquina per primera vegada.

1983

Edicions: Dia 9 d'abril tingué lloc al local social la presentació del llibre **La Inquisició i Porreres**. Edició del qual va córrer a càrrec de l'entitat.

Conferència: Dia 5 de juliol " L'OTAN I LA PAU ". Va intervenir Xavier Pastor del GOB.

Festa: A la festa de Sant Joan que l'AC va organitzar a Monti-Sion actuaren els cantautors santanyiners Mª Antònia Burguera i Joan Sunyer.

Llum d'Oli: La revista Llum d'Oli es pot anar a llegir als Jardins de la Misericòrdia on el Consell de Mallorca manté un servei de lectura gratuïta de premsa i revistes.
- La revista reb una subvenció de 25.000 pessetes del C.I M a través de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca.

Adhesions: L'AC s'adhereix a la campanya de *No-Urbanització del Trenc*.

Concurs: I Concurs de Llanternes. 23 de setembre.

Excursió: No es va poder fer la novena edició de la tradicional travessia del Torrent de Pareis a causa de la pluja.

Donatiu: El President Honorari i fundador Senyor Joan Verger i Garau fa un donatiu de 12.000 pessetes a l'entitat. Així mateix ens ha trasmés una subscripció a l'edició catalana del Correu de la Unesco.

Llum d'Oli: Juliol.Nº24. Han passat quatre mesos des de l'aparició

de l'anterior número. Els motius han estat per problemes de coordinació de l'equip redactor.

Excursió: Diumenge 27 de febrer. Visita ecològica-cultural a l'Albufera amb les explicacions del professor Climent Picornell i Bauçà.

Edició: L'Agrupació Cultural edita un nou llibre " Porreres, contribució a l'Estudi d'una Vila Mallorquina a la Baixa Edat Mitjana " de Maria Barceló i Crespi.

Festa: Aquest any celebrarem la VIII Festa Pagesa.

1984

Subvenció: L'AC reb una subvenció de la Conselleria de Cultura de la Comunitat Autònoma de 100.000 pessetes i una altra del Consell Insular de Mallorca de 125.000 pessetes destinada a material esportiu per a la secció d'escacs.

Sa Fira: VIII Setmana Cultural de Sa Fira.

Viatge: L'AC organitza un viatge cultural a Terres Tarragonines i a la vila de Porrera els dies 11,12,13 i 14 d'octubre.

GOB: L'AC, sempre preocupada pels problemes ecològics, s'ha fet sòcia del GOB.

Excursió: IX Travessa del Torrent de Pareis.

Quota: Es va aprovar a la darrera assemblea pujar les quotes dels socis a 1.200 pessetes anuals.

Taula Rodona: A la taula rodona " Normalització Lingüística als mitjans de comunicació " hi participa-

ren: Andreu Manresa, Miquel Riera, Jacint Planas Sanmartí i Joan Melià Garí.

1985

Premis: Dia 27 de maig es va celebrar el lliurament dels *I Premis Vila de Porreres* organitzat per l'Agrupació Cultural. El jurat estava format per: Josep A. Grimalt, Llorenç Capellà, Joan Melià pel premi de narrativa, mentre que Joan Miralles i Montserrat, Guillem Rosselló Bordoy i Maria Barceló i Crespi composaren el jurat d'investigació.

Subvenció: L'AC reb de l'Ajuntament de Porreres la quantitat de 23.000 pessetes de subvenció per l'any 1985.

Jornada d'Onomàstica: Dia 8 de febrer va tenir lloc a Porreres una Jornada dels Estudis d'Onomàstica, acte coordinat per l'Agrupació Cultural.

Llum d'Oli: Dia 17 de març surt el nº 29 de la revista.

Adhesió: L'AC s'adhereix a l'homenatge a Salvador Espriu organitzat per diverses entitats de Ciutat.

Concerts: Dia 19 d'octubre. Concert de música renaixentista i barroca a càrrec de la "Quarta Sciència".

Dia 27 d'octubre. Concert de jazz a càrrec de joves músics porrerencs: Antoni Servera, Jaume Rosselló i Joan Roig.

Dia 26 de novembre. Recital a càrrec del cantautor Felip Carbonell.

II Congrés Internacional de Llengua Catalana: L'Agrupació

Cultural juntament amb l'Ajuntament de Porreres, la Parròquia i "Llum d'Oli" formen part del Consell d'Entitats Promotores de dit congrés. Es va celebrar dia 2 de febrer a Manacor.

Escacs: El VII Torneig Obert *Vila de Porreres* fou guanyat pel mestre balear Antoni Romero, seguit per Joan Planas, Joan P. Cerrato, J.C. Mas, Laurent, Pujades...El primer porrerenc fou Jaume Cerdà (11è) i Gabriel Gornals.

UN CAPÍTOL MÉS A LA NOSTRA HISTÒRIA

Aires de Monti-sion.

Han passat vint-i-un anys des del naixement de la nostra agrupació. les nostres maneres i els bons canvis que ha sofert el ball mallorquí a Porreres amb Aires de Monti-sion, sempre acostats a la realitat tradicional gràcies a les nostres investigacions, són ben coneguts pels porrerencs que segueixen les nostres passes i coneixen bé el tarannà del nostre grup.

Les festes de Sant Roc són el darrer capítol que hem viscut intensament. Mantenir un inter-

Grup "Lous Réoulès" (França)

canvi cultural amb un grup internacional requereix molta feina i representa una experiència formidable i gratificant que, els que l'hem poguda viure, hi hem passat molt de gust. Els nostres amics, el grup "Lous Réoulès" de La Réole (França), arribaren dia 10 d'agost, s'instal·laren a Monti-sion, els mostrarem el nostre poble, foren rebuts per les autoritats de l'Ajuntament i soparen a la popular Torrada on varen poder conèixer els porrerencs. Durant la seva estada, també varen actuar a Campos i a Sa Coma, on, juntament amb Aires de Monti-sion, mostraren el seu ballar i la seva cultura, tan dife-

rent a la nostra. A més, feren excursions arreu de la nostra illa; en definitiva, només estaren cinc dies entre nosaltres i se'n dugueren una imatge excel·lent de Mallorca i

més bona encara de Porreres i dels porrerencs.

La III MOSTRA FOLKLÒRICA SANT ROC 96, creada i organitzada per l'Agrupació de Porreres AIRES DE MONTI-SION, ha servit perquè també els porrerencs hagin conegut una altra cultura. Dia 14 d'agost, amb més de mil tres-cents persones de públic i més de 150 balladors i balladores de diferents i prestigioses agrupacions folklòriques mallorquines, ens ompliren de goig; la nostra III MOSTRA INTERNACIONAL era un èxit, que esperam repetir cada any, si Déu ho vol.

No podem acabar aquest capítol sense agrair la important col·laboració de l'Ajuntament de Porreres i de la Conselleria de Presidència del Govern Balear. També volem expressar la nostra gratitud més cordial a totes aquelles persones que, d'una manera desinteressada, han fet possible que Aires de Monti-sion, un any més, hagi pogut dur a terme la difícil tasca d'organitzar la nostra mostra.

ASSESSORIA LABORAL I SEGURETAT SOCIAL

JAUME VIDAL BAUÇA

GRADUAT SOCIAL, COL. N° 298

Assessorament a l'empresari, treballador i pensionista.

C/ des Vent, 6 - Tel.: 16 80 38
(horabaixes)- PORRERES

Associació de comerciants i empresaris de Porreres

L'Associació de comerciants i empresaris de Porreres integrada dins la Federació de la Petita i Mitjana Empresa va néixer a principis d'aquest any. Després d'haver-se reunit una partida de vegades, el passat mes de juny es va constituir oficialment essent elegit president de la nova associació **Joan Barceló i Sampol**. Enhorabona i endavant!

18 Anys de campaments i 15 de Grup d'Esplai

Ara que l'estiu ja s'acaba, és bon temps per recordar i fer memòria, per dir que ara a Porreres, ja fa 18 anys que un grup de joves encapçalats per Rafel Sitjar, Pere Torres, Monserrat Nicolau, Catalina Trobat, Bàrbara Sureda, entre d'altres, varen començar una gran tasca: realitzar campament d'estiu, que enguany han arribat a la seva majoria d'edat, ja que d'això que us comptam ja fa tot aquest temps.

Després, el Grup d'Esplai va continuar aquesta tasca realitzant activitats per als nins i joves de Porreres

durant tot l'any, i d'això ja en fa quinze, tasca que ha durat tot aquest temps sense aturar-se ni un sol any. Durant tot aquest temps, hi ha hagut gran moments d'eufòria i d'altres en què les coses no anaven tan bé, però sempre s'ha seguit endavant amb molta de dignitat i il·lusió per la tasca que es duia a terme.

Molts han estat els nins i joves del nostre poble que han passat pels campaments que durant tots aquests anys s'han realitzat plens d'aventures, i que segur que sempre els ha quedat qualche missatge, de les moltes experiències que hem viscut plegats, dins la natura de qualsevol de les nostres Illes Balears o Pitiüses.

Com que els que començaren els campaments ho feren a Lluc, els monitors vàrem creure oportú celebrar aquest doble aniversari precisament al Santuari de Lluc i als seus voltants, amb la gran alegria dels que ara duim el capdavant de l'esplai que alguns dels que començaren aquesta tasca varen participar en el desenvolupament del campament d'enguany que es va celebrar durant la primera setmana d'agost.

Ara, durant aquest mes, ens reunirem els monitors per realitzar l'assemblea anual per revisar el passat curs i per programar totes les iniciatives que durem a terme durant el període de 1996 a 1997, aviat les coneixereu i segur que us agradaran.

Cuineres del campament Estiu - 96

sa fonda caifè

Porreres • tlf. 64 73 16

JA HAN TORNAT PASSAR LES FESTES

▮ sabeu que hi passa d'aviat el temps, any rera any passen les festes de Sant Roc i cada un de nosaltres anam guardant records i pensaments de tot el que hem pogut viure d'un Sant Roc a l'altre.

Però, per les festes tothom està content i ple d'alegria, així i tot, d'opinions sempre n'hi haurà de tots els gusts, hi ha gent que troba que les festes són extraordinàries, altres discrepam totalment i n'hi ha que posats a fer suggeriments expressen la seva preocupació perquè les coses no se solucionin.

En Miquel de sa Torre, per exemple, diu que es ben hora de posar ordre, que això de cada any haver de posar la bandera de color blanc ben davant ca seva no pot ser de cap manera, i que s'hauria de combinar amb la blaugrana de tant en tant i de les paperines no en parlem, però pensam que ho té un poc difícil, perquè tant el batle com la regidora de festes tenen el color blanc com a molt arrelat.

Les crítiques més fortes de les festes de Sant Roc han sorgit per la falta d'imaginació dels responsables, fent unes festes a cop de talonari com si fossin el Barça, el Madrid o el Mallorca, i tal vegada si hi posaven un poc més d'imaginació i una mica de cantera com el Bilbao o la Reial Societat, per exemple, qualche dia les festes arribarien a ser més populars, més participatives i no tan cares per als porrerencs, perquè això que tot

sigui de franc és una gran presa de pèl, com si aquests doblers no sortissin dels nostres impostos.

Altres aspectes també molt criticats han estat la falta d'activitats els dematins, perquè segons els regidors de l'equip de Govern tothom és a la Colònia i els que no hi som, que no som pocs, què hem de fer? Ens hem de pegar cops per la barra? La realització de la torrada en quasi una setmana d'antelació al dia de Sant Roc ha romput el fort ritme als més joves; ha despistat els majors que després, a les altres dues verbenes, semblava que les festes s'havien acabat per a ells.

La falta d'actes culturals ha estat quasi tan greu com sempre, però per desgràcia ja hi estam acostumats, i de la falta de regulació del trànsit, que a més de ser un problema tot l'any, per les festes tampoc no ens en poguérem salvar, i ja és com una creu que va de cap a cap d'any.

Però, no tot ha estat tan dolent, hi ha hagut coses que ens han agradat molt, com per exemple l'exposició dels 25 anys de l'Agrupació, ah! Això no ho podem dir perquè la vàrem organitzar nosaltres, i no queda bé que ens posem medalles, ja basten les que posa l'Ajuntament, les quals no sabem massa bé a què venen.

També ens varen agradar molt els Pets, els focs, que els nins i nines poguessin volar, les exposicions, la mostra de ball, el concert de la banda i de la coral, que enmig de la plaça el darrer dia actuàs un grup extraordinari de la vila, la marxa que hi ha al poble quan s'han acabat les festes, sobretot quan el forner de can Pistola treu l'ensaïmada i en Xim de s'Hostal ens dedica els seus darrers balls per acomiadar un Sant Roc més, i per molts d'anys...

Hi ha que felicitar a l'Ajuntament de Porreres pel seu bon gust a l'hora d'acondicionar la rotonda de la carretera de Porreres-Campos. Encorajar-lo a que es segueixi amb aquesta tònica en la resta d'aquests elements urbanístics que ja existeixen o bé en els que es facin de bell nou.

També s'ha de dir que ja han començat les obres de reforma i acondicionament de l'Escorxador mitjançant un ajud de la Unió Europea. Dit edifici, propietat de l'Ajuntament, tindrà una funció d'expositori d'elements etnològics propis de la nostra terra, a més de dedicar-se a la mostra i venda de productes porrerencs.

Aquest agost han començat les obres de restauració al campanar de la parròquia de Porreres. La primera fase que podem constatar ha estat la posada d'uns bastiments i reforçament de la bolla de corona dit campanar; element aquest que està en molt mal estat degut als efectes que causaven les tormentes sobre el parallamps que suporta.

Com es pot veure en aquesta fotografia del pou públic d'Es Pagos, la neteja de molts d'elements històric-artístics del nostre terme deixa molt que desitjar. Les males herbes han rodejat completament als pous públics i jaciments arqueològics. Des del Llum d'Oli volem denunciar la falta de manteniment que sofreix part del nostre patrimoni per part del consistori, condicionant la seva neteja moltes de vegades a accions puntuals de particulars.

Jaume Gil Cuenca, nou Director de Cultura i Política Lingüística del Govern Balear.

El passat mes de juny l'anterior president de l'Agrupació Cultural i regidor de cultura de l'Ajuntament de Porreres, Jaume Gil Cuenca, fou nomenat director de cultura i política lingüística del Govern Balear. Des d'aquesta publicació i en nom de tota l'entitat volem donar-li l'enhorabona per aquest càrrec, desijant-li que dugui a terme sempre passes endavant cap a la promoció socio-cultural i normalització de la nostra llengua.

SABEU QUE...

.....l'equip de Govern del nostre Ajuntament anuncia a "*bombo i platillo*", la realització d'una pista poliesportiva i que quan estigui acabada probablement serem dels darrers pobles de Mallorca, perquè pobles més petits que nosaltres com Selva, Sencelles, Santa Eugènia..., fa estona que en tenen.

.....és llastimós l'estat en què es troben els jaciments arqueològics porrerencs per manca d'un manteniment continuat. Tant costaria llevar herbes, cards, brutícia....una vegada l'any ?

.....podríem dir el mateix amb els pous públics. Fixau-vos com han crescut els romeguers.

.....a Palma hi ha tendes que quan parles en mallorquí, a més de no entendre't cap paraula ni una et contesten en anglès, pensant que ets estranger; i és que cada vegada més som com una tribu d'indis.

.....l'Ajuntament de Porreres fa més de quatre mesos que ha rebut els 8 milions per a la campanya de normalització lingüística i al carrer encara no s'ha vist res més que canvis de plaques dels carrers.

.....el passat dia 27 de juliol es compliren 720 anys de la mort de Jaume I ocorreguda a la ciutat de València.

.....per les festes de Sant Roc, els dematins no es va organitzar res, perquè segons els regidors responsables, la gent és a Sa Colònia. I els qui no hi anam que en feim ?

.....l'Ajuntament segueix demanant les sol·licituds per escrit per utilitzar la Sala Polivalent, i ara ja no contesta per escrit ni de paraula.

.....per les festes de Sant Roc es varen contractar xeremiers de fora poble i es va ignorar per complet un grup de porrerencs que comença amb molta d'il·lusió.

.....el pla pilot de normalització lingüística de l'Ajuntament de Porreres va a la perfecció? Sabeu en quin idioma era la pel·lícula que es va projectar enmig de plaça per les festes.

.....ni per les festes l'Ajuntament de Porreres és capaç de regular la circulació per la plaça.

.....la brutor de plaça va ser abundant durant bastant de dies, es coneix que l'equip de Govern havia partit de vacances, i això que a Porreres hi ha molta de feina per fer.

.....en Bartomeu Servera ha deixat la plaça de bibliotecari al nostre Ajuntament, i això que feia una gran tasca.

Detecció de persones majors en situació de necessitat en el municipi de Porreres

Equip de Gent Gran CIM. Serveis Social Municipals

Consideracions generals:

Aquesta recerca sorgeix del programa "No te trobis sol" de l'Equip de Gent Gran del Consell Insular de Mallorca el qual tenia com a objectiu la detecció de persones majors en situació de risc. A hores d'ara aquest programa s'ha reconvertit per passar a un més ample anomenat Programa d'atenció psicosocial a la gent gran en situació de risc.

El treball s'ha duit a terme a partir d'una col.laboració conjunta entre :
-L'Associació de la Tercera Edat de Porreres.

-Els serveis Social de l'Ajuntament de Porreres

-L'Equip de Gent Gran del CIM

No s'ha pretès, en cap cas, fer una prospecció exhaustiva. Únicament s'ha volgut conèixer la situació dels casos aportats per l'Associació de la Tercera Edat i plantetjar intervencions conjuntes amb els serveis socials municipals, amb aquells casos de més necessitat.

Interpretació de les dades:

La situació de soledat, en la qual es troben bona part dels ancians detectats, és l'aspecte de més rellevància d'aquesta detecció la qual representa el 43 % del total.

L'aïllament també afecta als majors encara que en una menor proporció, 21 % i la sobrecàrrega al 13 %. Deim sobrecàrrega quan ens refe-

Dades de la detecció:

Professionals: Apol.lònia Binimelis. Serveis Socials Ajuntament de Porreres
Júlia Viedma Serveis Socials Ajuntament de Porreres
Miquel Cladera Equip de Gent Gran del CIM

Voluntaris: Maria Servera Associació Tercera Edat de Porreres

Període: Octubre 1995 / Maig 1996

Casos aportats per l'Associació de la Tercera Edat de Porreres : 56

Casos seleccionats: 22 (segons perfil programa "No te trobis sol")

Domicilis visitats: 22

Total visites domiliàries: 30

Distribució per edat i sexes :

Edat	Home	Dona
65-69	1	—
70-74	—	2
75-70	—	2
80-84	3	2
85-89	1	3
+90	4	4
	9	13

*Distribució dels casos segons la situació de necessitat:

Bona situació socio-familiar: 7 casos

Soledat: 10 casos : 1 dona de 75 anys.
5 dones de + 80 anys.
4 dones de + 90 anys.

Aïllament: 5 casos : 2 homes de + 90 anys
2 dones de + 80 anys.
1 dona de + 90 anys.

Sobrecàrrega: 3 casos : 1 dona de + 75 anys.
1 dona de + 80 anys.
1 dona de + 90 anys.

rim a aquelles persones majors que tenen responsabilitats desmesurades per a la seva edat. Per exemple: tenir cura d'un altre major, tasques domèstiques, etc.

La soledat dels majors, que tenen manca total o parcial d'autonomia, és un dels problemes que més afecta a la població anciana de les societats desenvolupades. Porres, si tenim en compta les dades exposades i que és un municipi amb la població envellida, tampoc escapa a aquesta realitat.

Les causes són diverses, però les més importants són l'augment de l'esperança de vida de la població (les persones majors viuen millor i més anys que abans) i el canvi de model familiar en el qual el paper tradicional de la dona com a cuidadora de la llar i la família, ha estat

substituit per la plena integració en el món socio-laboral.

Així dons és fàcil trobar a qualsevol municipi de Mallorca, cases en les quals hi ha un vellet o una velleta que passa la major part del dia sol. Els familiars, en el cas que en tenguí, tenen altres responsabilitats que els hi absorbeixen tot el temps (feina, fills, negocis, etc...), per la qual cosa passen poc temps amb el major.

Possibles intervencions psicosocials:

Promocionar recursos i mesures que minvin la soledat i l'aïllament tal com :

- Servei d'Ajuda a Domicili.
- Teleassistència.
- Centres de dia.
- Programa d'atenció psicosocial a la gent gran en situació de risc a

través de l'Equip de Vellesa i Família del CIM.

-Voluntariat i Objectors de Consciència per a fer companyia.

-Suport als familiars cuidadors a través del programa de l'Equip de Vellesa i Família /Consell Insular de Mallorca.

(La suma total dels casos no quadre ja que un mateix cas pot tenir més d'una situació de necessitat.*

PLUVIOMETRIA

JULIOL

Durant el mes de juliol la pluja caiguda al nostre poble fou de 0 litres.

AGOST

Dia 16.....	0'8 dl.
“ 22.....	3'5 litres/m2
“ 23.....	0'0 “
“ 28.....	11'8 “
“ 30.....	9'1 “

Total 25'2 litres/m2.

**De todo...
y paseando**

 Centrotiendas

 Centrotiendas

Es Crédito

BANCO DE CREDITO BALEAR

Foto VIDAL

Porres

FOTOGRAFIES D'ESTUDI
REPORTATGES DE NOCES, BATEJOS, COMUNIONS
AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

Gloses i Sexe

Antoni Pubil

Les prohibicions i la repressió que ha sofert qualsevol poble i cultura han fet desaparèixer sempre un mecanisme de defensa i de recerca de la veritat. En el cas concret de la prohibició de parlar de sexe que patí Mallorca va afavorir la imaginació i va convidar a parlar-ne, a inventar-se eufemismes i metàfores, a cercar noves interpretacions de les paraules. Sens dubte, és en el llenguatge on es reflecteix més veritablement la vida del poble. Aquest ha anat creant durant els anys un llenguatge per referir-se al sexe i sap que quan l'utilitza es col·loca una mica al marge de la llei. S'encara amb un món de prohibicions i de tabús i ho desdramatitza i converteix el sexe en una experiència humana lliure de tota culpa, plena de festa i de goig.

És per això que podem descobrir el nostre sexe a partir de la recerca a través de les gloses eròtiques que algú ens ha fet arribar. Aquestes gloses que ens ofereixen els elements típics que caracteritzen la sexualitat d'una societat rural com la nostra (gust per la festa, vitalitat, enginy, joc amb el cos) i que posen de manifest una gran quantitat d'eufemismes que serveixen per anomenar de mil i una manera la mateixa cosa. Així, per exemple, **els testicles**, també dits *ets ous o es coions*, els podem trobar substituïts per paraules com *ses castanyetes, es ciurons, ses pilotes, ses bosses, ets aglans...*

Gabriel Janer Manila, conegut escriptor algaidí i professor de la Universitat de les Illes Balears, va arregar pels pobles de Mallorca tota una sèrie de gloses o cançons

eròtiques que s'havien cantat durant segles en festes i saraus i va fer un estudi del codi sexual creat pel poble mallorquí en el transcurs dels segles. En el seu llibre **Sexe i Cultura a Mallorca: el cançonner**, hi podem trobar una bona quantitat d'aquestes gloses eròtiques, altrament dites *cançons de la broma bruta, cançons profanes, cançons d'aquelles que alcen terreta, o d'aquelles que bofeguen*, arregades a Porreres i també algunes que hi fan referència, malgrat que han estat recollides a un altre poble.

D'aquestes, n'hi ha que tracten el tema de **l'acte sexual**

A Porreres, es pastissos
los torren en es caliu.
Hi ha fadrina que diu:

ara m'entren es canyissos.¹

Endins, endins la mar brama,
endins, endins la mar creix.
D'aquesta casta de peix
només n'agafa una dama

o bé de **les desventures de l'acte sexual**,

Abans de fer es pecat
vaig complir sa penitènci'
i amb molta de paciènci'
l'hi vaig fer de genoïat.

Mai he passada més aura
que es dia que em vaig casar;
quan es llum vaig apagar,
ses pots des llit varen caure.

mentre que d'altres són una **invitació a l'acte sexual**

-Tu que n'estàs a la fresca
en aquest cossi rentant,
jo et posaria el bergant
a just baix de sa ventresca.
-Si tu no fossis de fust
el me podries posar;
jo alçar i tu pitjar,
tots dos passariem gust.

o fan referència al **desig**.

Entre Es Monjos i Son Pinya,
Son Móra i Son Mercadal,
hi habita una fadrina
que necessita un pardal.

Jo tenc un puput crestat
tancadet dins una bossa,
que en sentir miular sa moixa
tot d'una vol treure es cap.

En trobam també algunes relacionades amb **l'acció de palpar**

Sa mare passa el rosari
asseguda en es portal,
i sa fia pes corral
fa jocs an es meu canari.

Si vols que et don ses 'vellanes,
primer les t'has de guanyar,
i m'has de deixar tocar
es mugueró de ses mames.

o bé que fan referència al **pèl dels genitals**.

Es fonoi de ses voreres
se fa llarg i esporgat;
jo en tenc un redol sembrat
entre Campos i Porreres²

Sant Antoni és un sant pobre
i de pobre no en té res,

té es pèl ben espès
per sa soca des manobre.

Finalment es tracta el tema de **la prostitució**,

Pegarem a ses barqueres
de sa criada només;
sa seva poma treu més
que tots es pomeralers
de sa vila de Porreres.³

així com també, i de forma àmplia,
el tema del **sexe de la dona**

Diuen que totes les dames
tenen una poma d'or.
Lo que tenen és sa flor
i ben enmig de ses cames.

Na Mariaina Garró
té sa cotorra espanyada,
i En Roca la hi ha adobada
amb so seu adobador.

i el del **sexe de l'home**.

Has de dir a sa teva al'lota:
ets més guapa que ses altres,
jo ho conec amb so pixar,
perquè sempre em fas anar

carabina barres altes.

Jo tenia un buscaret
que volava pes cantons
i una dona el me va prendre
de dins es xap des calçons.

¹Arreplegada a Campos.

²Arreplegada a Pòrtol. Expliquen que la cantava una dona eixancada damunt una paret que feia partió entre el terme de Campos i el de Porreres.

³Arreplegada a Montuiri.

Sabateria - Esparteria

Maria Melià

Carrer l'Almoina, 35 - Tel. 64 74 21 PORRERES (Mallorca)

PUB RESQUILLS
ES TRUI DE PORRERES

C/ Pou Florit, 14 - PORRERES

MAS D'EN BLAI

Vi blanc. Criança 94

Francesc Grimalt

A la DO Terra Alta, les possibilitats d'extreure bons vins gràcies al raïm que s'hi fa són tant grans com el desconeixement d'aquesta zona per part de la majoria dels consumidors. Els vins que s'elaboren en aquesta DO, situada en un extrem de Tarragona i fent frontera amb Terol, es fan principalment en cooperatives i es destinen, normalment, a la venda a granel.

Coneixedor de les possibilitats de la Terra Alta, en Llorenç Vidal, un jove enòleg que compta amb una llarga i sàvia tradició familiar en el camp de la viticultura, ha sabut agafar delicadament la varietat *Garnatxa blanca*, tan desconeguda

i maltractada en els cups de cellers privats i cooperatives, i li ha extret tot el seu poder organolèptic. I, a més, seguint la tònica actual, ha fet servir tècniques respectuoses amb el medi.

Mas d'en Blai, amb la *Garnatxa blanca* ha trencat el monopoli que ostentaven bàsicament les varietats *Chardonnay* i *Macabeu* en el món de les fermentacions i criances de vins blancs dins bóta. El vi en qüestió és d'un color groc verdós; en nas podem percebre un conjunt aromàtic format, en la seva majoria, per fruites madures, mel i tocs fumats que delaten la seva criaça; en boca, és equilibrat, amb un final del qual destacarem, sobretot, els

torrats en combinació amb la fruita madura, abans esmentada. Aquest vi és capaç de juntar originalitat i qualitat, oferint al consumidor una grata sorpresa.

Recomanem consumir aquest *Mas d'en Blai* amb plats relativament complexos, que contenguin en la seva composició marisc o peix (per exemple, rap amb ametlles, llagosta "a la bomba", etc.). També és molt recomanable amb tot tipus de formatges. El seu preu aproximat és de 1.300 pessetes.

Cellers Vidal. Plaça de la Vila, 2. 43782 Vilalba dels Arcs. Terra Alta (Tarragona). Tel.: (977) 43 81 52.

PRÓXIMA CONSTRUCCION

9

VIVIENDAS PROTECCIÓN OFICIAL

EN PORRERES

Dada una informació sin compromiso

c/Sol c/Jaime I

- 2 y 3 habitaciones
- Cocina
- Salón comedor
- Coladuría
- 2 baños completos
- Armarios empotrados
- Materiales de gran calidad
- Plaza de garaje opcional

ENTRADA desde:

500.00

DURANTE LA OBRA
DESDE

50.000

FINANCIACION DESDE

6,5

Subvención del 5%

PARA MAS INFORMACIÓN:

CONSTRUCCIONES

NOU ARCADE

Tel.

60 01 98

L'hospital de Manacor: Quina paciència

Falta poc, quasi gens, però no sabem quan l'hospital de Manacor es posarà en marxa, els porrerencs podem aprofitar un nou servei mèdic, que sens dubte ha de servir per desbloquejar el sempre saturat centre de Son Dureta.

Serà sens dubte un canvi de mentalització, els nostres hàbits poden sofrir importants modificacions i el costum de sempre haver d'anar a Palma per qualsevol cosa, ara bé inicialment també podem tenir importants mancances que les administracions o més prest o més tard hauran de posar-hi solució.

És mal de fer pensar que una ambulància pugui anar amb una urgència per la carretera de Vilafranca o que qualcú per anar a fer una anàlisi, hagi d'anar primer a

Palma per agafar un autocar que el dugui a Manacor, o que per anar a visitar un familiar malalt, hi hagi d'anar fent auto-stop.

Aquest hospital, que ja fa un bon grapat de mesos que està acabat i que incomprendiblement l'administració central no l'ha posat en marxa, té un total de 200 llits, capacitat superior al de Monte Toro de Menorca (120), Can Misses d'Eivissa (167) i molt inferior a l'hospital de Son Dureta (924).

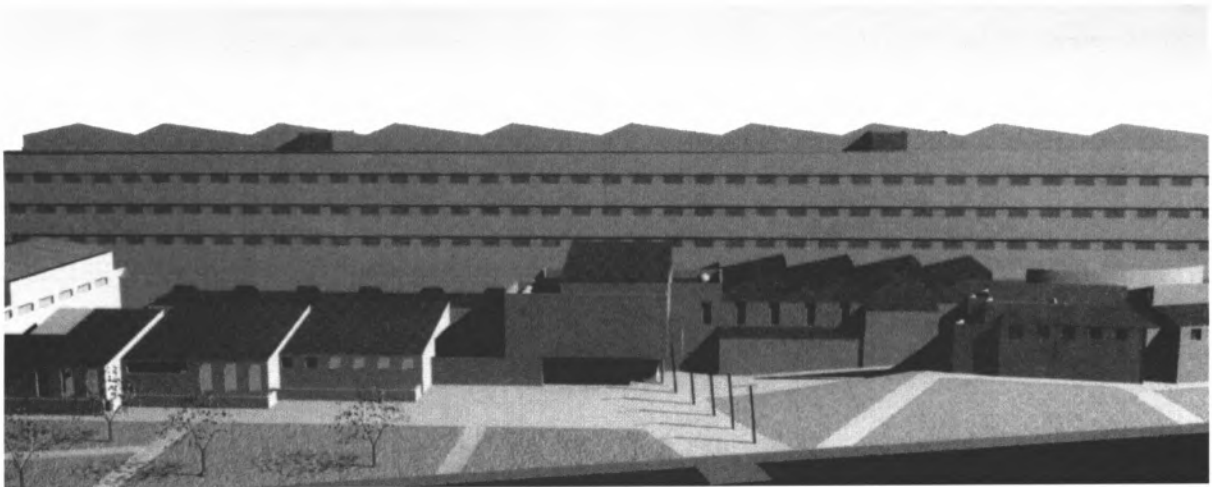
L'àrea d'influència de l'hospital serà d'una població estable de 80.586 habitants i cobrirà els pobles d'Ariany, Artà, Capdepera, Felanitx, Manacor, Montuiri, Petra, Porreres, Sant Llorenç, Sant Joan, Son Servera i Vilafranca.

L'Hospital de Manacor serà un hos-

pital general, preparat per atendre les situacions més crítiques, que comptarà amb un important servei d'urgències i amb les millors tecnologies: servei d'ambulatori que cobrirà totes les especialitats, tindrà 4 quiròfans, als quals s'hi ha d'afegir una sala de parts. La Unitat de Diagnòstic per la imatge incorporarà els darrers avanços tecnològics, com el TAC, telecomandament digital, mamografia, ecografia i radiologia convencional. També hi haurà una unitat de Diàlisi, i un Hospital de Dia per atendre els malalts que necessiten cures especialitzades.

Tot això serà molt bo i necessari per a tots els mallorquins, si qualque dia l'administració és digne a posar-ho en marxa:

QUE JA ÉS BEN HORA

FESTES DE SANT ROC

Maria Roig

Vaja per endavant que no som de Porreres. Som ciutadana. Però després de vint-i-cinc anys d'anar i venir em consider de la vila com un més. És ver que jo mateixa m'he adoptat, però esper que no vos sapi greu.

Es el cas que avui, voldria parlar un poc de les passades festes de Sant Roc: festes lluides aquestes o almanco jo les hi trob. Per ventura podrien ésser millor, no m'hi vull ficar, això és cosa del consistori i de les forces vives, no ho sé.

Començaré per dir que és una llàstima que una Coral tan maca, amb unes veus tan acoblades, que són (segons m'han dit a Palma, companys del gremi, unes de les millors de les Illes) estigui tan poc abrigada, no ja per les autoritats, que segur podrien fer un poc més, si no, pels mateixos veïns. Els costa pena entendre l'esforç que aquestes persones fan en benefici del poble. I que hagin d'ésser persones de fora que contin les bondats de la nostra coral. És ben trist!

Falta gent a l'Església. En falta i molta! com cada any. Falten autoritats que donin el seu suport i confiança. Manquen mamballetes. La gent de la vila és ronyosa a l'hora de premiar als seus amics. No vos enfadeu, però em vessava.

Tocant el tema de la Filharmònica, quasi res a dir. Boníssima, al menys per a mí. I si és així, idò, perquè punyetes hi ha d'haver sempre un esplet de dones i homes que aprofiten la bonança de l'ambient per contar-se la vida a cops de bocina, o d'altres que van només a prendre la fresca. Què està bé això, trobau ?.

Manca germanor. Quin premi millor volen tenir ells, que la nostra

presència i solidaritat. I a l'hora de premiar-los, si cal, posar-se de peu i aplaudir. llavors demostrarem que som una passada de poble.

Demandar, sols a la gent de fora, adoptats i naturals, fer un poc més de "Pàtria", per gaudir tots plegats d'unes properes i bones festes de Sant Roc.

El Govern de la comissió gestora del front popular a Porreres: març-juliol 1936.

Joan Sorell i Adrover

Més de seixanta anys han passat des del dia 6 de març de 1936, quan prenien possessió dels seus càrrecs els integrants de la Comissió Gestora que el governador civil de la província, Isidoro Lisarte, havia nomenat pocs dies enrera per fer-se càrrec de l'administració municipal de Porreres. És temps més que suficient per poder parlar amb claretat d'uns fets que fins ara han estat marcats per l'obscurantisme més absolut. Així i tot, potser encara no s'han tancat del tot les ferides

obertes en aquells dies borrascosos que van des de l'arribada al poder a Espanya del Front Popular a l'entrada d'aquell any, fins l'esclafit de la Guerra Civil, en arribar l'estiu. Tractaré d'ésser el més equànim possible amb la narració dels fets, així i tot, la base documental per a la redacció d'aquest treball és el llibre d'actes de l'Ajuntament dels mesos de govern de la Comissió Gestora, entre març i juliol de 1936. El llibre, només reflexa el punt de vista d'una de les parts que entraren en conflicte, així com passa amb la publicació periòdica *La Voz de Porreras* que també ha estat consultada. És possible que existeixi una altra classe de documentació sobre aquest període de la Història Local, però no està al meu abast.

En començar a relatar el que succeí crec que és millor no fer menció encara als integrants de la Comissió Gestora, sino referir-me a un problema que cap els mesos en que es varen produir tants de canvis al poble havia arribat a ésser el més important de tots. M'estic referint a la manca d'un edifici ade-

¡Ha llegado la República en Porreras!

Cese de los concejales del Ayuntamiento. Se posiona una comisión del Frente Popular.

Nuevo Alcalde: D. Clemente Garau

quat per a l'escola pública. En els anys anteriors els representants de l'Església havien fet tot el possible per a boicotejar la construcció de l'escola. Argumentant que no era necessària perquè n'hi havia dues de religioses. La publicació *Porrreras*, que l'any 1936 deixava d'editar-se, havia fet una llarga campanya en contra, arribant potser a convèncer al consistori perquè rebudjàs una important quantitat monetària que havia concedit el govern central per contribuir a les despeses de la construcció de l'edifici de l'escola. Però la gent senzilla, el poble, diferia bastant dels clergues i senyors en aquest assumpte. Molts sabien que amb la defensa de l'ensenyament religiós s'hi amagava una espècie de farsa. En realitat, moltes de vegades es tractava de la defensa dels interessos de professors particulars que impartien ensenyament a un cert nombre d'alumnes, comptant amb el suport d'alguna congregació religiosa. Ho demostra el fet que es va convocar un referèndum l'any 1935, i el resultat fou que de forma majoritària es votà a favor de la construcció d'una escola.

Existí també un cert recel de les autoritats religioses i en conseqüència de la dreta i els seus polítics, cap a les obres públiques.

Aquestes posaven en perill la possibilitat que es fessin només obres en els edificis religiosos i particulars. El fet de donar preponderància a les obres en edificis religiosos era per a molta gent la manera tradicional de desenvolupament.

Els contractistes de carreteres eren considerats com a esquerrens, i molts d'ells foren assassinats quan començà la guerra. Igual passava amb els que demanaven la realització d'obres públiques o amb els polítics que estaven disposats a dur-ne moltes a terme si governaven. Per tant la dicotomia entre dretes i esquerres girava en aquells dies de 1936 a tota Espanya i molt especialment a Porreres, en torn a aquesta qüestió central.

No és estrany, donades les circumstàncies anteriors, que quan Climent Garau, Jordi Llaneres, Miquel Ximelis, Miquel Julià, Sebastià Ferrà, Andreu Amengual i Rafel Sampol, tots ells del partit Esquerra Republicana, es feren càrrec del govern municipal, molta gent digués que a la fi hi havia un consistori que dirigiria la construcció de la desitjada escola.

A la presa de possessió de la Comissió Gestora s'acordà nomenar a Climent Garau com a batle. El

dia següent, 7 de març, tingué lloc una sessió extraordinària en la que s'acord organitzar diversos actes públics per celebrar l'adveniment al poder de la Comissió. Es decidí, a més, enviar un telegrama al president del consell de ministres i governador de Madrid, Manuel Azaña, per donar-li a conèixer l'adhesió de la comissió gestora.

En aquella sessió del 7 de març, encara no es va tractar sobre l'assumpte de l'ensenyament, però en la primera sessió ordinària de dia 9 de març, s'informà d'una propera visita de l'inspector provincial, Joan Capó, per dur a terme la substitució de l'ensenyament religiós, habilitant 7 aules al poble. Al mateix temps, es decidia arrancar els ametllers del solar on estava previst edificar-hi l'escola, feina que fou adjudicada a obrers en atur. El mateix dia es decidí convocar a l'arquitecte Enric Juncosa perquè dirigís els treballs preliminars per a la construcció de l'edifici escolar. La periodicitat de les sessions ordinàries quedà fixada com a setmanal.

*Bartomeu Ferrando i Ballester
Guillem Soler i Vanrell*

ECONOMISTES

Assessoria Fiscal - Compatibilitats - Assegurances

C/. Nuño Sanç núm. 11 - 1er A
Tel. i Fax 16 81 56 PORRERES

**Llorenç
Cerdà
Mora**

Carrer Major, 75 - 2º A
Tel./Fax 64 79 11
07260 PORRERES
MALLORCA

Venda de Bolets

Joan Llaneres campió del món en pista.

Bernat Bauçà

Foto: arxiu.

Després de les Olimpíades d'Atlanta a on el porrerenc Joan Llaneres va fer un brillant paper quedant en sizè lloc, després de fer una gran carrera i està en tot moment molt aprop de la medalla. Ara en Joan ha fet campió del món en pista, prova que es va realitzar a principis d'aquest mes a Manchester (Anglaterra).

Un porrerenc agafa el relleu del felanitxer Guillem Timoner, que ho va ser durant sis vegades : 1955, 1956, 1960, 1962, 1964 i 1965. Ara en Joan després de l'experiència del circuit professional, allà a on el seu paper va ser bo sense arribar a ser un corredor de primera fila, ara ha passat a primera plana de tots els diaris i televisions estatals, que el varen esperar a l'Aeroport de Barajas com els millors.

En Llaneres va començar a sacrificar-se de molt petit i, sempre aconsellat pel seu pare, va anar millorant dia a dia, sense afluixar en cap moment i demostrant sempre que la pista era el seu món i allà a on realment podia triomfar.

No tot ha estat un camí de roses, i en Joan ha passat també per mals moments com varen ser la seva no convocatòria a les olimpíades de Seul i els durs moments dins del ciclisme professional. Ara li ha arribat el seu gran moment i tots el porrerencs, encara que no l'hem pogut ajudar massa, ens sentim molt orgullosos de poder dir que

és del nostre poble. I com ha assenyalat ell mateix als diferents mitjans de comunicació, ha estat la gran venjança al sizè lloc de les Olimpíades, que encara que foren un bon lloc, ell trobava que podia arribar a més.

Tothom recorda l'horabaixa de dia 28 de juliol, en Joan ens va tenir a tots, o millor dit a molts, amb el cor estret i amb la gran il·lusió que poguéssim obtenir la medalla, si haguéssim pogut donar-li una sempenteta segur que ho haguéssim fet molt gustosament; la seva carrera va ser realment extraordinària i ben pensada des del principi i amb moltes esperances per a l'èxit. Després, en Joan es va haver de conformar amb un gran resultat, un sizè lloc a unes olimpíades, amb els conseqüent diploma, és més que meritos; i devora aquest campionat del món ja que petit, ens sentim realment orgullosos. ENHORABONA JOAN i endavant, no afluixis.

El que necessitis
per practicar el teu esport

ESPORT ESPLAI

Dilluns horabaixa tancat

Sala 7 Porreres

Tel. 16 83 13

Sa Pastera

Bar - Restaurant

*Nou assortit
d'entrants
i plats
de pasta*

C/. Pou Florit, 10 • Tel. 64 71 09
PORRERES - MALLORCA

Excursió del centre Migjorn

Toni Servera "Zeppe"

Els dies 28,29,30 de juny de 1996, el Centre Migjorn de Lluçmajor va organitzar una excursió a l'urbanització de Sa Coma (Cala Millor), vàrem partir a les 9 del matí del dia 28.

El Centre Migjorn és un centre on uns al.lots i al.lotes van a aprendre a realitzar una feina pel dia de demà i així poder tenir una sortida al seu futur. A més a més, es realitzen altres activitats que serveixen per entretenir tots els seus alumnes.

Per tot això, durant tots aquests dies vàrem anar a Sa Coma a divertir-nos un poc, vàrem partir en cotxes cap a Felanitx on vàrem fer la primera aturada per berenar un poc i prendre un bon refresc, per després d'uns tres quarts d'hora proseguir la marxa, per arribar al lloc de destinació sobre les dotze del migdia.

Devers les 12'30 h. ja estàvem instal·lats a les habitacions dels apartaments Torre Blanca, després, tot varen ser alegries ja que vàrem poder disfrutar d'un bon dinar, el necessari descans, i poder realitzar la primera nedada a la piscina de

l'hotel. Després, al vespre una vegada haver sopat vàrem assistir a un show-espectacle a càrrec d'un grup de flamenc, i vàrem passar una vetlada molt bona i gustosa, per acabar i abans d'anar a dormir vàrem sortir a fer una volta per devora els apartaments.

El dia 29 vàrem partir d'excursió a contemplar les meravelles del Autosafari, el que més em va agradar va ser un show acrobàtic d'un elefant, que ens va fer riure a tots. De tornada ens vàrem aturar a Cala Murada per visitar la urbanització i de pas aprofitar per realitzar algunes compres. El vespre d'aquest mateix dia vàrem anar de marxa a s'Illot i anàrem a una discoteca que té per nom "disco Strumbo", on vàrem poder ballar, realitzar unes bones xerrades i escoltar bona música, ja eren ben tocades l'una quan tornàvem a Sa Coma.

El darrer dia, varen sortir de compres per la urbanització de Sa Coma, per adquirir galletes, begudes i bombons, arribarem als apartaments molt carregats, i amb moltes de ganes de dinar.

Una vegada aixecats de la taula, tot hom va partir cap al seu poble, amb un bon record d'aquests dies que vàrem passar junts.

El Centre Migjorn compta amb un total de 9 monitors, una assistenta social i un administrador, la seva missió és que els joves que entrin en el centre tinguin una ensenyança de qualitat. Aquest centre es va crear el 1989, i està situat a un molí que va regalar sa Nostra, i que té per nom Moli d'en Gaspar, entre les activitats que es duen a terme s'han de resaltar les exposicions que es fan per la Fira de Lluçmajor, les mostres de productes realitzats pels alumnes del centre, o també les exposicions de carros antics i eines antigues de fora vila. Aquest centre de cada vegada va a més.

Conveni entre el Govern Balear i l'Associació de Premsa Forana.

El passat dia 8 de juliol el president de la Comunitat Autònoma, Jaume Matas, i el president de l'Associació de Premsa Forana, Miquel Company, varen signar un conveni de col·laboració pels anys 95, 96 i 97. A l'acte, que va tenir lloc a la seu que té l'APFM a Sant Joan, hi assistiren els membres del consell de redacció de la nostra revista així com els representants de les diferents publicacions associades.

Foto Toni Servera

Firma del conveni.

PORRERENCS I PORRERENQUES A LA CONSTRUCCIÓ DE LA CARRETERA DE MONTI-SION.(1954).

Francisca Mora Frareta. Agnès Nicolau * Frarina. Francisca Segura Lliteras Gelada. Antònia Font Garau *Maga. Maria Font Garau Madó maga. Margalida Matas Nicolau * Matas. Joan Sastre * Guapo. Julià Barceló Auli Peixet. Apol'ònia Barceló * Madó Mina. Joan Matas Nicolau Matas. Miquel Mesquida * Frare. Antoni Servera *Can Torres. Nadal Melià Picoreli. Catalina Roig Cavallera. Joan Gornals Mesquida. Maria Segura Vidal Gelada. Damiana Font Barrala. Magi Mora Moll Gallet. Gabriel Mesquida Mayol. Margalida Escarrer Barrala i el seu espòs. Francisca Aina Juan Font Maga. Miquel Fuster Piña * Pixa. Miquel Julià Broca. Biel Cerdà *Dilecte. Nofre Galluro.

* Difunts.